

Bogdan Kolar. 2018. Redovniki in redovnice na Slovenskem: oris zgodovine redovništva na Slovenskem v 50 slikah. Ljubljana, Inštitut za zgodovino Cerkve na Teološki fakulteti: Salve.

V šestem zvezku zbirke Redovništvo na Slovenskem, ki ima podnaslov *Oris zgodovine redovništva na Slovenskem v 50 slikah*, je predstavljen okvirni zgodovinski pregled pomembne sestavine cerkvenega življenja na Slovenskem, to je redovnih skupnosti. Namenjen je v prvi vrsti vsem, ki jih zanima zgodovina Cerkve in v njenem okviru redovom. Temelj predstavlja kronološki okvir: od začetkov v antiki do prenovitvenih prizadevanj v samostojni državi Sloveniji. V skladu s tem so najprej na kratko predstavljeni samostani v sosednjih slovenskih deželah, od koder so v današnji slovenski prostor prihajali prvi menihi kot misijonarji. Večji del besedila je namenjen razcvetu moških in ženskih samostanskih skupnosti v srednjem veku, ko so le-ti opravljali naloge verskih, kulturnih, socialnih in gospodarskih središč. Predstavljene so redovne skupnosti v času reformacije in katoliške preнове ter v času razsvetljenih absolutističnih vladarjev, ko je večina redov postala za državo moteča. V nadaljevanju so obravnavane skupnosti, ki so te čase preživele in so nato v 19. stoletju dale pečat prenovitvenim prizadevanjem svetniških voditeljev Cerkve, kot sta bila škofa Anton Martin Slomšek in Friderik Irenej Baraga. V tem času so se na Slovensko vrnile nekatere kontemplativne skupnosti, ki so bile stoletje pred tem izgnane. Nov izziv tako za celotno Cerkev na Slovenskem kot za redovne ustanove je pomenil nastanek nove države Jugoslavije po razpade Avstro-Ogrske monarhije, v kateri so bili redovi pomembna sestavina vsega cerkvenega in nasploh družbenega življenja. V novi državi so se redovi morali na novo organizirati in poiskati možnosti za izvirno delo, ki je bilo lastno vsaki skupnosti. Do podobnih sprememb je prišlo po ustanovitvi samostojne Slovenije. Redovi so vzpostavili nove strukture in hkrati zavzeto iskali izvirno mesto v Cerkvi na Slovenskem, potem ko skoraj pol stoletja te možnosti niso imeli. Za mnoge redovnike in redovnice je namreč druga svetovna vojna prinesla prvo radikalno prekinitev delovanja, nove omejitve pa so prišle še v desetletjih po koncu vojne. Zato je za marsikatero redovno skupnost mogoče govoriti o novih začetkih ob hkratnem ugotavljanju, da vsega le ne bo mogoče obnoviti, saj se je hitro začelo manjšati število novih članov in članic, vedno več skrbi pa je bilo potrebno namenjati skrbi za starejše v skupnostih. Predstavljene so skupnosti, ki imajo svoje začetke v Sloveniji. Nekaj več pozornosti je v knjigi namenjene delu, ki so ga redovniki in redovnice opravili na področju izobraževanja, socialnih in zdravstvenih ustanov, pri misijonskem delu in med slovenskimi rojaki po svetu. Besedilu je dodan seznam izbrane literature, ki bo lahko v pomoč nadaljnjemu delu, in kronološki pregled naseljevanja redovnih skupnosti na slovenska tla.

Ta zvezek v zbirki Redovništvo na Slovenskem sta skupaj izdala Inštitut za zgodovino Cerkve, ki deluje na Teološki fakulteti, in založba Salve.